

Last učiteljskega tiskovnega društva

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom,
šolskim vodstvom in učiteljstvu**uradne tiskovine iz svoje zaloge.**

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima naša tiskarna po prejšnji
ceni v zalogi.Naša tiskarna sprejema vsa v to stroko spadajoča dela ter
jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.**S kakšnimi težavami sem se moral boriti.**

Spisal Ivan Lapajne.

(Dalje.)

Na krški meščanski šoli mi je tudi učni načrt delal neprimliko. Ko se je l. 1878 ta šola otvorila, so bili za splošne ljudske šole že izdelani učni načrti tudi na Kranjskem, za meščanske šole pa še ne, ker ni bilo še nobene. Zdrava pamet mi je torej velevala, da mora šola vzeti za podlago „normalne učne načrte“, ki jih je ministrstvo leta 1874 obelodanilo nekako za vzor vsem deželam. Molče je to veljalo do l. 1883. in 1884.

Leta 1883. je prišla pa na dan novela k državnemu ljudskošolskemu zakonu. Po tej noveli, oziroma po ministrskem ukazu k tej noveli je morala pa vsaka meščanska šola imeti svoj poseben učni načrt, pri katerega sestavi se je bilo ozirati ali na kmetijstvo ali na obrt ali na trgovstvo, katerega teh panog je pač prevladala v dotičnem kraju (kraju). Naša meščanska šola je izdelala učni načrt s kmetijskim značajem. (Za kmetijstvo, razen za vinorejo se pa vključ temu ni moglo veliko storiti.) Načrt, kakršen je še dandanes na šoli v veljavi, se je izdelal pod predsedstvom takratnega nadzornika prof. Vodeba; izdelati se je moral v dveh iztiskih in predložiti učenemu ministrstvu v potrjenje.

Od konference izdelani načrt je romal torej v dveh iztiskih inštančnim potom na ministrstvo, a minilo je eno celo leto, ko ni bilo nazaj niti enega eksemplara niti odgovora. Ravnateljstvo je bilo zaradi tega primorano, da je rešitev odobrenja ali neodobrenja učnega načrta s prošnjo (ustno pri okrajnem, pisмено pri deželni šolskem svetu) urgiralo. Šele na to trkanje je došel odgovor. S tem odgovorom se pa tudi ni vrnil niti en iztisk načrta. Odgovor je namreč obsegal le premembe, ki jih je na učenem načrtu ministrstvo naredilo. Kaj zdaj početi? Hranil sem k sreči koncept učnega načrta, dasi to ni bila moja dolžnost, marveč uradna dolžnost okrajnega šolskega nadzornika, pod čigar predsedstvom se je načrt izgotovil. Ta koncept popravim, kakor je ministrstvo velevalo, in ga pošljem v tiskarno, da ga je sprejela v šolsko poročilo, kar se je zgodilo približno pred 20 leti.

Po tem potrjenem načrtu smo poučevali in s tem načrtom smo postregli vsakomur (uradni ali neuradni osebi), kdor je pač po njem povpraševal.

Na ta način je šlo med svet v teku 10 let veliko izvodov tako, da ga je bilo treba nanovo natisniti, kar se je zgodilo zopet v nekem šolskem poročilu. Dasi se je šola vedno ravnala po učenem načrtu in po uvedenih šolskih knjigah, vendar smo bili učitelji na sumu, da ne izpolnujemo v tej zadevi svojih šolskih dolžnosti. To sumničenje se je pripetilo celo deželnemu predsedniku baronu Heinu. Ko sem se pred desetimi ali enajstimi leti pritoževal

zoper nadzornika Knappitsoha, ki ga bom v svojih opisih že še vzel na rešeto, mi je rekel ta visoki gospod: Halten Sie sich nach dem Lehrplane und ziehen Sie mir keine „narodnjaki“!

To očitje me je peklo, a v svesti si, da se ravnam po učenem načrtu in da narodnjakov ne vzgojujem, sem to kmalu prebolel.

Ko sem pa leta 1894/5 nastopil že svoje 35. leto službovanja, mi je „Lehrplan“ naše šole prizadejal novih ran. Deželni šolski svet je imel tudi v rokah tiskani načrt naše šole. A referentu se je morda čudno zdelo, da je v tem tiskanem načrtu, ki je sicer čisto nemški, tvarina za slovenščino navedena v slovenskem jeziku. To je bilo menda vzrok, da je referent zahteval original učnega načrta. Ker nisem mogel z njim postreči, ko ga nisem nikoli v roke dobil, so mi naklonili — ukor, čeravno sem zatrjeval, da to, kar je natisnjeno, odgovarja originalu do pičice. — Moji pritožbi zoper ta ukor pa tudi niso ugodili. Naleteli so pri tem iskanju originala učnega načrta, da uložni zapisnik meščanske šole ni bil popolnoma v redu, in s tem izgovorom je deželni šolski svet, ki je bil okrajnemu glavarju ukazal, da mi je dal ukor, potrdil to posvarilo (Rüge). Ko pa pogledam v stari šolski in učni red pri paragrafu, katere uradne knjige mora voditi šolski voditelj, najdem ondi razne knjige našete, a med njimi ni ekshibitnega protokola.

Težave sem imel časih tudi s tovariši. — Ali je to mogoče? Je mogoče, toda te težave so bile silno majhne in redke, čež vse redke; zakaj vobče so me pri vseh mojih podjetjih in pri vsem poslovanju učitelji silno podpirali in mi zaupali ter mi bili razen moje rodovine in mojih sorodnikov najboljši, najzvestejši prijatelji.

Že kot učiteljskega pripravnika so me radi imeli učitelji: Praprotnik, Tomšič, Močnik in dr. v Ljubljani; v Idriji smo si bili tovariši: Stegnar, Rupnik, Inglič kaj dobri; enako v Ljutomeru tovariši: Postružnik, Pernišek, Žirovnik, Mikl, Kryl, Meglič, Klanjšček. Ljutomerskega okrajnega učiteljstvo me je volilo v okrajni šolski svet, a deželni šolski svet me ni potrdil. V Ljutomeru sem bil predsednik okrajnega učiteljskega društva in „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“, ker me je učiteljstvo Ljutomerskega okrajja in vsega spodnjega Štajera čislalo in mi zaupalo. Kot uredniku in založniku „Slovenskega Učitelja“ (Maribor, 5 letnikov, 1873—1877) me je učiteljstvo slovensko neizmerno podpiralo, tako da je list imel dovolj naročnikov in dovolj sotrudnikov. Podpiralo me je vedno, ker je tudi razne moje knjige in knjižice (dobre in slabe), brošure in brošurice, zemljevide, pisanke, risanke in dr. rado kupovalo in razširjalo.

(Dalje.)